kaks.fi
KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

TUTKIMUSOSIO

Niukka enemmistö: 100 kansanedustajaa ja kaksi vaalikautta riittää

KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön tuoreimmassa vuoden 2018 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten näkemyksiä kansanedustajien valintatavasta ja määrästä. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia.

Niukka enemmistö kannattaa kansanedustajien määrän supistamista puoleen nykyisestä

Joulukuussa 2018 toteutetussa tutkimuksessa selvitettiin suhtautumista kansanedustajien lukumäärään ja valintatapaan. Viisi väittämää sisältäneessä kysymyssarjassa vastaajien tuli arvioida erilaisia ehdotuksia sen mukaan, kuinka hyvin tai huonosti ne vastaavat henkilökohtaisia näkemyksiä. Kysymysosiot on johdettu aihealuetta koskevasta julkisesta keskustelusta.

Suomalaiset suhtautuvat varauksellisesti kansanedustajien määrän lisäämiseen kahdesta sadasta ylöspäin. Enemmän kuin neljä viidestä (83 %) torjuu ehdotuksen ja vain joka 14. suomalainen kannattaa sitä (7 %). Sen sijaan puolet väestöstä (51 %) arvioi, että kansanedustajien määräksi riittäisi 100 kansanedustajaa. Reilu kolmannes (36 %) vastustaa ehdotusta kansanedustajien määrän supistamisesta puoleen nykyisestä.

Kansanedustajien määrän leikkaaminen viehättää keskimäärää enemmän yli 60-vuotiaita (57 %), vähemmän koulutettuja (56 %), työntekijöitä (58 %) ja eläkeläisiä (59 %). Enemmistö myös SAK:n jäsenistä (61 %) ja maaseudulla asuvista (62 %) haluaisi vähentää kansanedustajien määrää nykyisestä. Ylemmät toimihenkilöt ja akavalaiset ovat taipuvaisia torjumaan ajatuksen kansanedustajien määrän puolittamisesta.

Puoluekannan mukaan kansanedustajien lukumäärän supistaminen miellyttää etenkin perussuomalaisten tukijoita (69 %). Myös SDP:n (58 %) ja kokoomuksen (55 %) kannattajien enemmistö olisi vähentämässä kansanedustajien määrää. Keskustan ja vasemmistoliiton tukijat suhtautuvat keskimäärää varauksellisemmin määrän vähentämiseen.

Joka toinen rajaisi kansanedustajien toimikautta

Aika ajoin julkisuudessa nousee esille vaatimus kansanedustajien toimikausien rajaamisesta nykyisestä. Ehdotusta on perusteltu mm. sillä, että se estäisi ammattipolitikoinnin ja edistäisi eduskunnan jäsenten vaihtuvuutta. Kansanedustajien toimikauden rajaaminen kahteen peräkkäiseen eli kahdeksaan vuoteen viehättää niukkaa enemmistöä (53 %) suomalaisista. Lähes kaksi viidestä (38 %) vastustaa ajatusta toimikausien rajaamisesta kahteen.

Fredrikinkatu 61 A
00100 Helsinki
kaks@kaks.fi
etunimi.sukunimi@kaks.fi
www.kaks.fi
Y-tunnus 0877260-3

Selvä enemmistö perussuomalaisten (68 %) ja SDP:n (64 %) kannattajista olisi valmis rajoittamaan edustajien toimikaudet kahteen peräkkäiseen. Kokoomuksen ja vasemmistoliiton tukijoista puolet kannattaa ehdotusta. Keskustan kannattajat ovat toista mieltä: enemmistö keskustan tukijoista (56 %) tyrmää ajatuksen kansanedustajien toimikausien rajaamisesta.

Edustajien arpominen tyrmätään

Ajatus kansanedustajien arpomisesta äänioikeutettujen keskuudesta saa lähes täystyrmäyksen. Kolme neljästä (75 %) vastustaa sitä, että kansanedustajat arvottaisiin kansalaisten keskuudesta. Vain kuudesosa (16 %) kannattaa ”kansanedustajalottoa”.

Valtaosa kaikkien puolueiden kannattajista suhtautuu kansanedustajien arpomiseen kielteisesti. Perussuomalaisten keskuudessa on keskimäärää enemmän (36 %) arpomista kannattavia. Etenkin keskustan ja kokoomuksen kannattajille ehdotus maistuu pahalta.

Enemmistö ei kannata osa-aikaisia kansanedustajia

Enemmistö (54 %) suomalaisista torjuu sen, että kansanedustajat olisivat täysipäiväisten kansanedustajien sijaan osa-aikaisia luottamushenkilöitä. Reilu neljännes (27 %) suomalaisista antaa tukensa sille, että kansanedustajat olisivat osa-aikaisia ja jokaisella olisi päätyö eduskunnan ulkopuolella.

Ajatus osa-aikaisista kansanedustajista kauhistuttaa etenkin ikääntyneempiä suomalaisia. Myös korkeasti koulutetut, ylemmät toimihenkilöt ja eläkeläiset tyrmäävät ehdotuksen. Keskimäärää useammin ehdotukselle lämpenevät keski-ikäiset, 41–50-vuotiaat, työntekijät, työttömät ja vähemmän koulutetut.

Puoluekannan mukaan kolmannes perussuomalaisten (34 %) ja vihreiden (32 %) kannattajista muuttaisi kansanedustajan toimen osa-aikaiseksi. Kokoomuksen (70 %), keskustan (65 %), ja vasemmistoliiton (62 %) tukijoiden mielestä ehdotus on vastenmielinen.

Huhtikuun eduskuntavaaleissa äänestämisestään vakuuttuneet ihmiset vastustavat ajatusta kansanedustajan toimen muuttamisesta osa-aikaiseksi (64 %). Äänestämisestään epävarmoista enemmän kuin kaksi viidestä (44 %) kannattaa ehdotusta.

Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 1.-5.12.2018. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 020. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttänyttä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087.

Kuvio 3a. SUHTAUTUMINEN KANSANEDUSTAJIEN MÄÄRÄÄN JA VALINTATAPAAN (%).

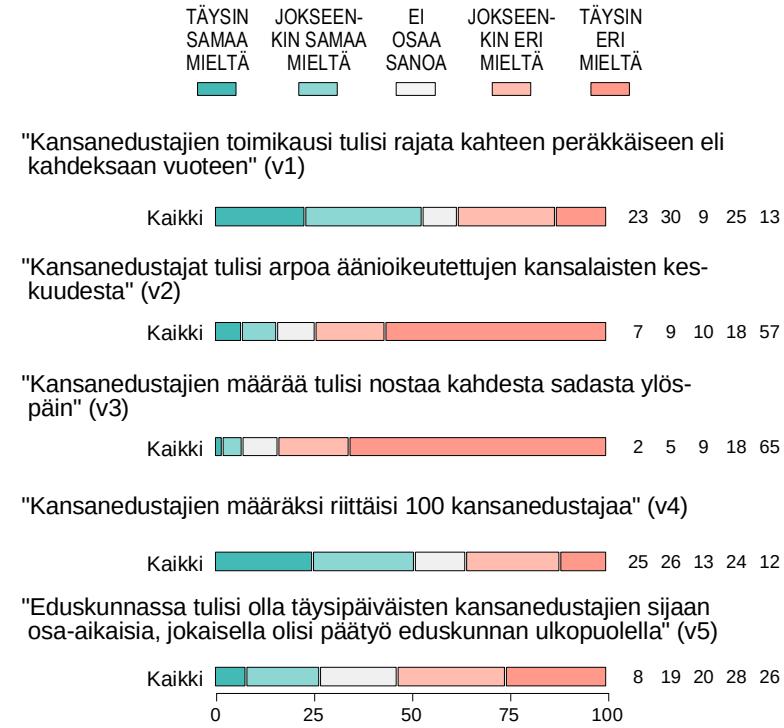

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-1. "Kansanedustajien toimikausi tulisi rajata kahteen peräkkäiseen eli kahdeksaan vuoteen" (%).

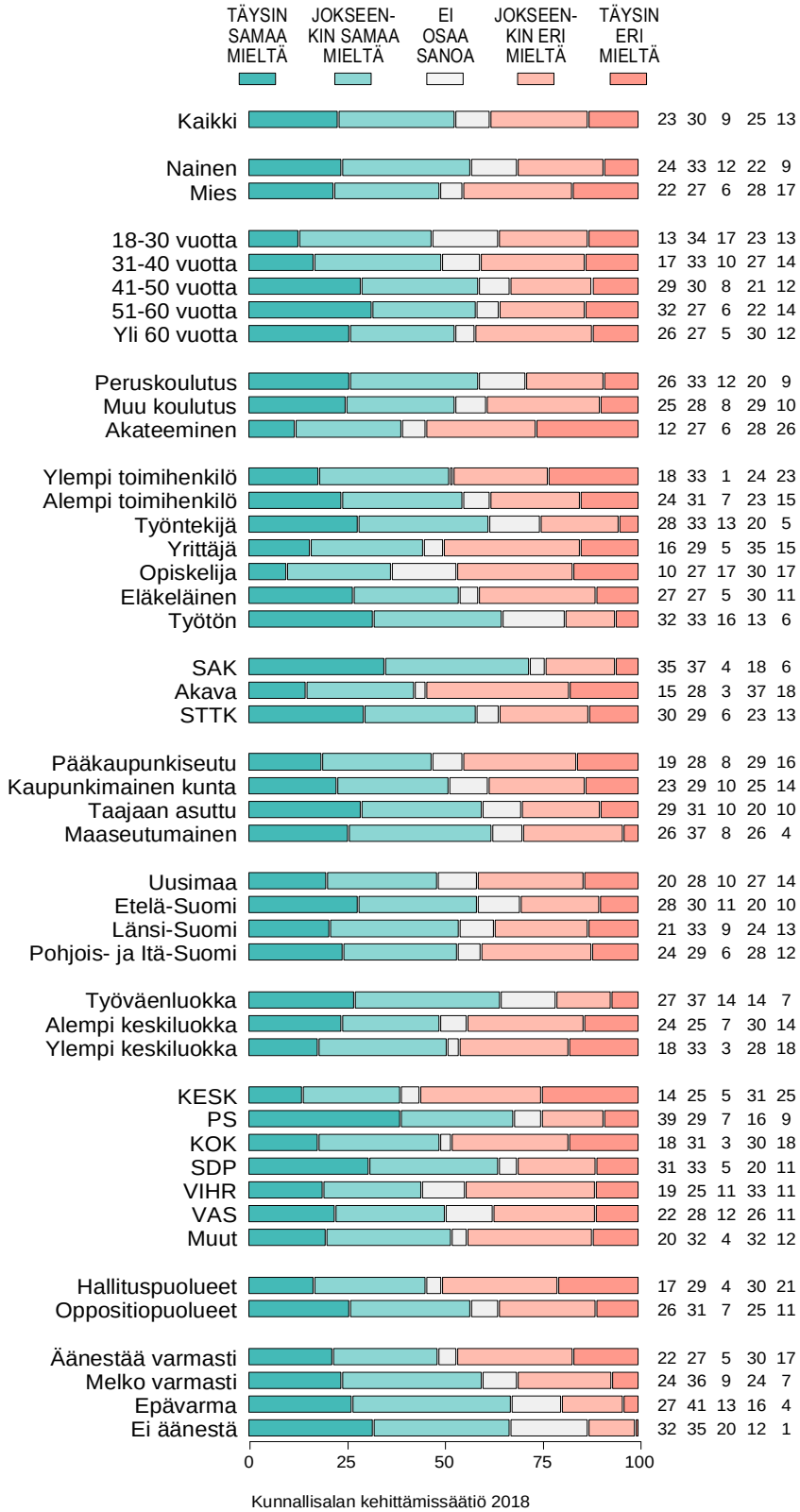

Kuvio 3-4. "Kansanedustajien määräksi riittäisi 100 kansanedustajaa" (%).

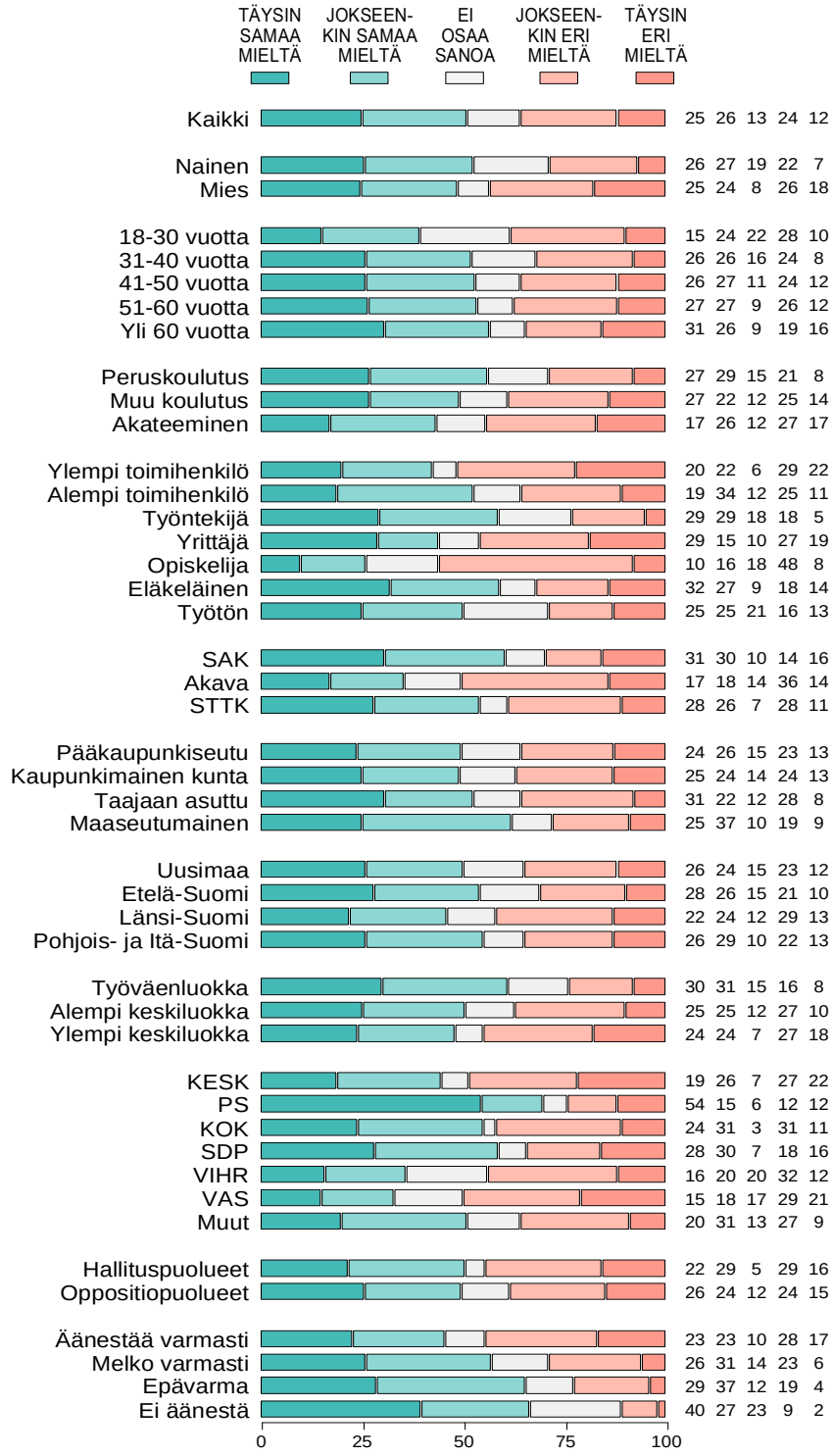
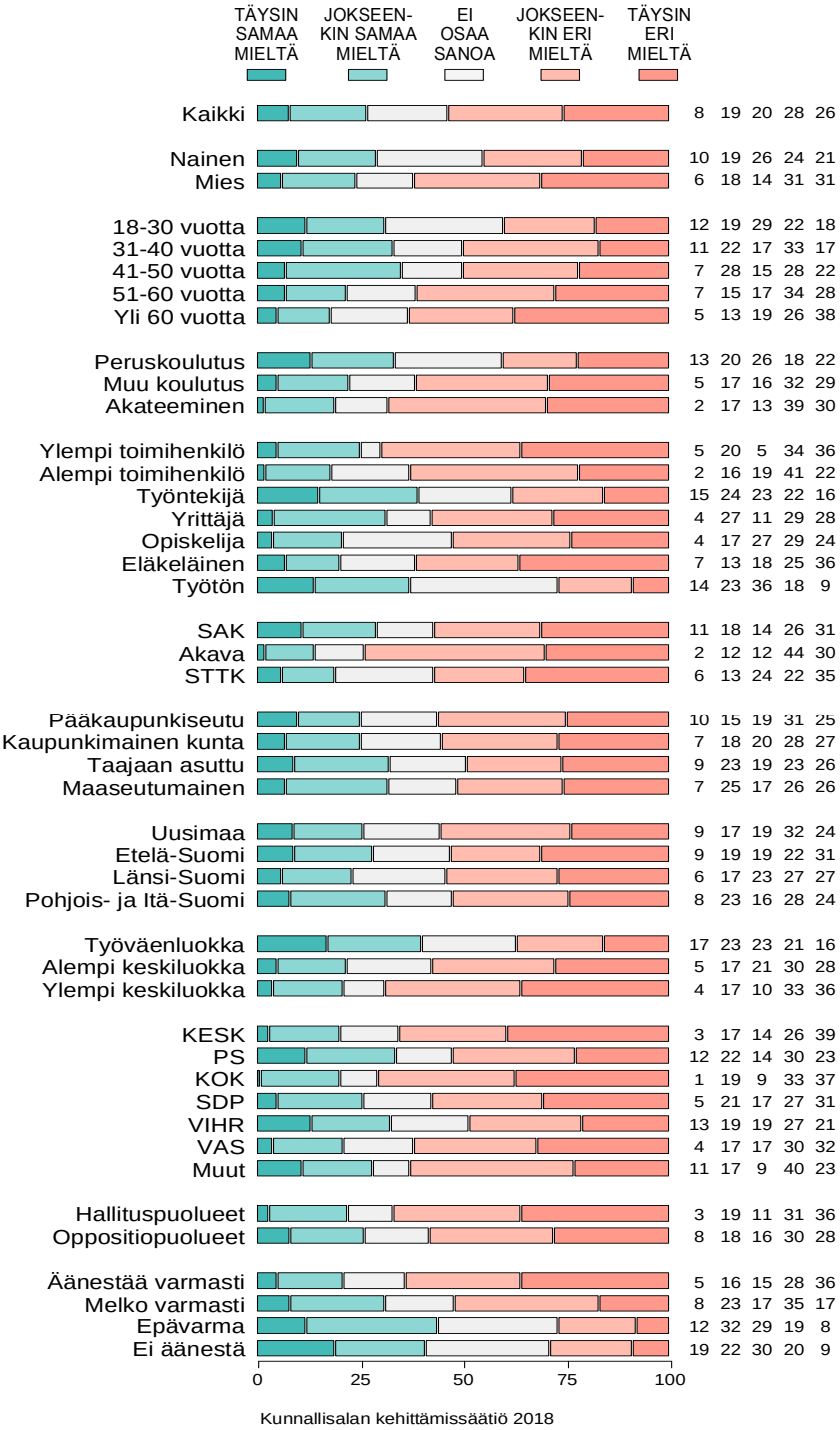
Kuvio 3-5. "Eduskunnassa tulisi olla täysipäiväisten kansanedustajien sijaan osa-aikaisia, jokaisella olisi päätyö eduskunnan ulkopuolella" (%).